

Programma 1

Opgave

Leefbaarheid

Opgave Perspectief Leefbaarheid

We willen de samenhang en de betrokkenheid van inwoners bij de directe woonomgeving vergroten. De gemeente moet bereikbaar zijn voor inwoners. Daarom breiden we het wijkgericht SAMENwerken verder uit. Bovendien is het van groot belang dat de leefomgeving (sociaal) veilig, prettig ingericht en goed bereikbaar zijn. We pakken vandalisme, criminaliteit en jeugdoverlast aan en zetten extra in op het tegengaan van ondermijning.

Een groene omgeving draagt bij aan de samenhang in de buurt of wijk en biedt ruimte voor ontspanning, ontmoeting en verbinding. Daarnaast levert dit ook een belangrijke bijdrage aan de klimaatadaptatie zoals ook genoemd is in de opgave duurzaamheid. Om aan deze ambities nadere invulling te kunnen geven doen we daarvoor in de eerste begrotingswijziging een voorstel.

1.0 Beleidsrijke begroting 2023

Het vertrekpunt van de opgave leefbaarheid:
Iedereen in de gemeente Geertruidenberg moet prettig en veilig kunnen leven in -en bijdrage aan, een nette en aantrekkelijke woon- en werkomgeving.

Leefbaarheid

Programmamanager

Bestuurlijk	Visie	<p>Inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente Geertruidenberg verblijven in een prettige (woon)omgeving die veilig en goed bereikbaar is, met aandacht voor groen in de buurt. Een omgeving waarbij de, duurzame, toekomst centraal staat. Geertruidenberg is een plek waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en fijn met elkaar samenleven en zich inzetten voor de eigen wijk.</p>					
	Strategische doelstellingen	<p>Verbeteren Sociale Cohesie "hoe met elkaar omgaan" De sociale samenhang in de wijken wordt verbeterd.</p>	<p>Verhogen Inzet en eigenaarschap Inwoners, partners, organisaties en bedrijven denken mee over de woon- en werkomgeving en pakken zelf de regie om initiatieven op te pakken en te realiseren</p>	<p>Afstemmen fysieke aspecten Het beheren van een integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten.</p>	<p>Verhogen veiligheid Het verhogen van de veiligheidsbeleving (subjectieve veiligheid) bij inwoners en het terugdringen van meetbare misdaadcijfers (objectieve veiligheid). Verbeteren bereikbaarheid Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren blijvend in</p>	<p>Verbeteren bereikbaarheid Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren blijvend in onze bereikbaarheid</p>	<p>Stimuleren Vergroening Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaat adaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving.</p>
Ambtelijk	Maatschappelijke effecten	<ul style="list-style-type: none"> Buurtactiviteiten stijgen Burgerinitiatieven met een sociaal component stijgen We zijn vanaf 2023 minimaal 1 x in de 2 weken zichtbaar in de wijk (wijktafel, boa, toezichhouders) Vanaf 2024 weten we welke behoeften er zijn voor sociale activiteiten. In de wijk Mensen ervaren minder eenzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> Het onderhoud in de wijk door inwoners stijgt in 2025 Inwoners werken vanaf 2023 mee aan oplossingen bij vragen/meldingen in de openbare ruimte en creëren draagvlak Inwoners en bedrijven worden vanaf 2023 uitgenodigd om mee te praten over projecten en/of herinrichting. Het aantal Burgerinitiatieven is vanaf 2025 gestegen 	<ul style="list-style-type: none"> In 2024 is er afname van klachten in openbare ruimte In 2024 is er een toename van meldingen en signalen over de openbare ruimte Kwaliteit van de openbare ruimte verbeterd per jaar zichtbaar De waardering van de leefomgeving verbeterd, mensen geven ieder jaar een hoger cijfer 	<ul style="list-style-type: none"> Afname meldingen jeugdoverlast en meldingen vernielingen vanaf 2025 Afname woninginbraken vanaf 2025 Afname drugshandel vanaf 2025 Jongeren zijn aangehaakt bij samenleven en voelen, perspectief voor hun toekomst Inwoners voelen zich veilig om mee te doen in de digitale samenleving Duidelijke afspraken strafrecht en handhaving vanaf 2023 	<ul style="list-style-type: none"> Verlaging aantal ongevallen binnen de 3 kernen Verlaging overlast door het verkeer Verbeteren bereikbaarheid in van en naar gemeente Geertruidenberg 	<ul style="list-style-type: none"> Bij iedere herinrichting van de straat realiseren we meer groen vanaf 2023 We breiden het groen areaal uit

Inhoud

1.1 Inleiding

Onze inwoners moeten prettig en veilig kunnen werken en leven in deze gemeente. We vinden het belangrijk dat zij de kans hebben om zelf een bijdrage leveren aan hun woon- en werkomgeving. Zodat deze goed aansluit bij hun eigen wensen en behoeften. Dit vinden we ook belangrijk voor mensen die in onze gemeente werken of deelnemen aan het verenigingsleven.

1.2 Missie

Inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente Geertruidenberg verblijven in een prettige (woon)omgeving die veilig en goed bereikbaar is, met aandacht voor groen in de buurt. Een omgeving waarbij de, duurzame, toekomst centraal staat.

Geertruidenberg is een plek waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten, fijn met elkaar samenleven en zich op onderdelen inzetten voor de eigen wijk.

1.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Leefbaarheid zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Verbeteren sociale cohesie.

De sociale samenhang in de wijken wordt verbeterd.

2. Verhogen Inzet en eigenaarschap.

Inwoners, partners, organisaties en bedrijven denken mee over de woon- en werkomgeving en gaan op onderdelen zelf aan de slag met het oppakken van initiatieven en de uitvoering daarvan.

3. Afstemmen Fysieke aspecten.

Het beheren van de uitkomsten van het integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten.

4. Verhogen Veiligheid.

Het verhogen van het gevoel van veiligheid (subjectieve veiligheid) bij inwoners en het terugdringen van meetbare misdaadcijfers (objectieve veiligheid).

5. Verbeteren Bereikbaarheid.

Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren continu in onze bereikbaarheid.

6. Stimuleren Vergroening.

Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaat adaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving.

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de door het college vastgestelde strategische doelen.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren sociale cohesie

We zorgen ervoor dat iedereen fijn met elkaar kan samenleven in de wijken en dat de sociale samenhang wordt verbeterd.

Om de sociale samenhang in de verschillende wijken en buurten in onze gemeente te optimaliseren willen we de komende jaren de onderstaande maatschappelijke effecten realiseren:

- Het aantal buurtactiviteiten stijgt
- Het aantal burgerinitiatieven met een sociale component stijgt
- We zijn vanaf 2023 minimaal 1x in de 2 weken zichtbaar in de wijk (via bijvoorbeeld een wijktafel, een bezoek door de BOA of toezichthouder)
- Vanaf 2024 weten we welke behoeften er zijn voor sociale activiteiten in de wijk
- Mensen ervaren minder eenzaamheid

Verhogen inzet en eigenaarschap

Inwoners, partners, organisaties en bedrijven denken mee over de woon- en werkomgeving en gaan op onderdelen zelf aan de slag met het oppakken van initiatieven en de uitvoering daarvan.

Op dit gebied willen we de komende jaren het onderstaande bereiken:

- Het onderhoud in de wijk door inwoners stijgt in 2025
- Inwoners werken vanaf 2023 mee aan oplossingen bij vragen/meldingen in de openbare ruimte en zorgen zelf voor draagvlak.
- Inwoners en bedrijven worden vanaf 2023 uitgenodigd om mee te praten over projecten en/of herinrichting
- Het aantal burgerinitiatieven is vanaf 2025 gestegen

Afstemmen fysieke aspecten

Het beheren van de uitkomsten van het integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten.

Het programma Openbare Ruimte is in voorbereiding. In dit programma komen aspecten aan de orde zoals de inrichting en beheer van de groenvoorzieningen. In 2023 wordt dit programma ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast willen we de komende jaren de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- In 2024 is er een afname van klachten in de openbare ruimte
- In 2024 is er een toename van meldingen en signalen over de openbare ruimte
- De kwaliteit van de openbare ruimte verbetert per jaar zichtbaar
- De waardering van de leefomgeving verbetert, mensen geven een hoger cijfer

Verhogen veiligheid

Het verhogen van het gevoel van veiligheid (subjectieve veiligheid) bij inwoners en het terugdringen van meetbare misdaadcijfers (objectieve veiligheid).

Ons Integraal Veiligheidsbeleid wordt in 2023 aangepast en daarin nemen we een aantal te bereiken maatschappelijke effecten mee:

- Afname van meldingen jeugdoverlast en meldingen vernielingen vanaf 2025
- Afname woninginbraken vanaf 2025
- Afname drugshandel vanaf 2025
- Jongeren voelen zich thuis in de samenleving en zien mogelijkheden voor de toekomst
- Inwoners voelen zich veilig om mee te doen in de digitale samenleving
- Duidelijke afspraken strafrecht en handhaving vanaf 2023

Verbeteren bereikbaarheid

Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren continu in onze bereikbaarheid.

Het Mobiliteitsplan wordt al voorbereid en in 2023 werken we verder aan het in kaart brengen van

de hotspots onveilige verkeerssituaties. We willen de komende jaren met onze inspanningen de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Verlaging aantal ongevallen binnen de drie kernen
- Verlaging overlast door het verkeer
- Verbeteren bereikbaarheid in, van en naar de gemeente Geertruidenberg
- Onderzoek naar fietsroutes en fietsknooppunten

Stimuleren vergroening

Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaat adaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving.

In het kader van ons duurzaamheidsprogramma (zie ook de opgave Duurzaamheid) willen we specifieke aandacht voor de leef- en woonomgeving. Daarmee willen we de onderstaande maatschappelijke effecten bereiken:

- Bij het aanleggen van nieuwe straten of het aanpassen van huidige straten zorgen we ook, vanaf 2023, voor meer groen in de straat
- We breiden het groen in het algemeen uit (groenvlakken, bomen e.d.)

1.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Het vergt de nodige inspanningen om de gestelde maatschappelijke effecten binnen de opgave Leefbaarheid te bereiken. Op onderdelen is bekend welke inspanningen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van Wijkgericht SAMENwerken en het optimaliseren van de veiligheid. Hiervoor gaan we de capaciteit van wijkgericht SAMENwerken uitbreiden evenals de capaciteit van de BOA's. In het kader van het stimuleren van vergroening zetten we in op een heggenstructuur en het kapitaliseren van het bestaande groen. Minder duidelijkheid is er ten aanzien van de inrichting van de fysieke ruimte.

De consequenties van het Programma Openbare Ruimte zijn nog niet in beeld gebracht. Ook de financiële gevolgen van onderzoek naar de hotspots onveilige verkeerssituaties (bijvoorbeeld de fietsveiligheid op de markt in Geertruidenberg en het zoeken naar en mogelijk realiseren van een veilige oversteek ter plaatse van de Maasdijk als uitvloeisel van het fietspad bij de brug bij Keizersveer) zijn nog niet bekend. Evenals de uitvoering van de vergroeningsagenda. Op het moment dat de uitkomsten bekend zijn zullen wij de gemeenteraad voorstellen om, indien dit noodzakelijk is, aanvullende middelen beschikbaar te stellen. Vooralsnog nemen we voor deze onderdelen een PM post op. Ten behoeve van de maatschappelijke opgave Leefbaarheid ramen we de komende jaren de volgende extra uitgaven.

In 2023 is vanuit het programma Leefbaarheid invulling gegeven aan meerdere inspanningen. Dit omvat onder andere:

- Het versterken van het team Wijkgericht SAMENwerken doordat de beschikbare capaciteit is ingevuld. Daarbij is de wijktafel steviger gepositioneerd door vanaf de zomer 2x per week aanwezig te zijn in de wijk. Hierbij wordt met name geprobeerd om buurtactiviteiten en burgerinitiatieven op te starten en daarbij de inwoners gebruik te laten maken van het beschikbare wijkbudget.
- Start gemaakt met Samen sterk in uw buurt, om op lokaal niveau nog beter aan te sluiten bij de behoeften van inwoners en kansen vanuit de gemeente. Voorbereidingen voor het pilot jaar 2024. In het pilot jaar wordt in eerste instantie smal gestart, waarbij

beetje bij beetje meerdere beleidsvelden aan kunnen haken.

- Voor veiligheid is invulling gegeven aan extra capaciteit van de BOA's. Daarmee is het beter mogelijk om in te spelen op alledaagse actualiteiten in de openbare orde. Daarnaast wordt voor de verschillende veiligheidsdomeinen gekeken welke veiligheidsaspecten prioriteit moeten krijgen binnen de gemeente.
- Gestart met Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR). In deze fase is met name geanalyseerd wat de staat van de openbare ruimte is op alle verschillende assets. Voorbeelden hiervan zijn wegen, meubilair, riolen, bomen, lichtmasten, bruggen, kabels en leidingen. Daarmee ontstaat een basis om in 2024 invulling te geven aan bijbehorende scenario's. Met deze scenario's wordt de kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte voor de komende jaren bepaald.
- We maken werk van het vergroenen van de gemeente. Dit doen we onder andere door bij onderhoudsprojecten waar mogelijk groene en klimaatadaptieve maatregelen toe te passen. Ook is in 2023 gestart met het planten van 243 bomen.
- Voor mobiliteit staan de hotspots centraal en is in 2023 begonnen met de voorbereidingen van twee van deze hotspots. Met deze projecten worden verkeersknelpunten in de gemeente verholpen en de bereikbaarheid/veiligheid van de gemeente verhoogd.
- Koppelkansen en laaghangend fruit voor Duurzaamheid bij beheer & onderhoud projecten.

1.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Openbare orde en veiligheid

Een zo veilig mogelijke gemeente door een integrale, preventieve, gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met inwoners en partners.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Leefbaarheid-stimulering wijken / buurten

Wat gaan we daarvoor doen?

Het team wijkgericht SAMENwerken gaat actief de wijk in om met inwoners in gesprek te gaan. Dit met als doel om inwoners te stimuleren en enthousiasmeren voor betrokkenheid bij hun leefomgeving. Het team wijkgericht SAMENwerken zorgt voor contact tussen de inwoners, de gemeentelijke organisatie en samenwerkingspartners. Op het moment dat de inwoners een gezamenlijk initiatief hebben voor hun wijk of buurt dan ondersteund en coacht het team wijkgericht SAMENwerken deze bewonersgroep en brengt hen in contact met de medewerkers van de betrokken vakgebieden of samenwerkingspartners.

Het team wijkgericht SAMENwerken heeft 2 wekelijks actief het contact met inwoners opgezocht. Zij zijn met de wijktafel en bakfiets de wijken ingegaan en hebben hier gesprekken gevoerd met inwoners over de leefbaarheid in de wijk. Daarnaast hebben zij inwonersgroepen ondersteunt bij de voorbereiding en realisatie van een burgerinitiatief.

1.2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Verkeer en vervoer

We willen de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in onze gemeente verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder

Vanaf 2023 wordt gestart met de verbreding van de A27. Knooppunt Hooipolder wordt gereconstrueerd, de Keizersveerbruggen vervangen, nieuwe verbindingsweg vanaf aansluiting 33 en de A27 verbreed. Deze werkzaamheden moet begeleid worden en de omgeving op worden voorbereid.

Vanaf februari 2023 is de aannemer die de werkzaamheden gaat uitvoeren bekend: AlsEen. Samen met AlsEen en RWS is een start gemaakt met het uitwerken van het Tracébesluit op ons grondgebied. Ook zijn er voorbereidende werkzaamheden verricht voor vergunningverlening, proefsleuven en hinderaanpak. De werkgeversaankpak is ook van start gegaan, waarin werkgevers actief worden ondersteund in het optimaliseren en verduurzamen van hun mobiliteitsbeleid. Alle grote werkgevers zijn bezocht.

Bedrijfsmiddelen Wegen Straten Pleinen

De gemeente Geertruidenberg beschikt over bedrijfsmiddelen (voertuigen, werkmaterieel en gereedschappen) die ingezet worden bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de gebruiksduur van al deze middelen is het jaar van vervanging bepaald en aangegeven in het investeringsplan 2023-2026.

De gelden zijn ingezet voor het beheren en onderhouden van het wagenpark. Denk hierbij aan onderhoud, APK en brandstoffen.

Bruggen en duikers

In oktober 2022 wordt een inspectie van het areaal bruggen en duikers verricht. Het is nog onzeker of het huidige budget toereikend is, ook met de enorme prijsstijgingen die in 2022 hebben plaats

gevonden. Ook is eventueel groot onderhoud aan Bergse brug in 2023-2024 noodzakelijk. Dit moet nog uit de inspectie blijken.

Op basis van de inspectie blijkt dat de voorziening met de jaarlijks storting van € 100.000 toereikend is om het planmatige onderhoud van de infrastructurele kunstwerken, met uitzondering van het groot onderhoud van de Bergse Brug uit te kunnen voeren. In november 2023 heeft de raad een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor een instandhoudingsinspectie van deze brug. Op basis van de resultaten van deze inspectie kan bepaald worden welke investeringen noodzakelijk zijn om de levensduur van deze brug te verlengen of besloten moet worden om de brug te vervangen.

Voor de overige infrastructurele kunstwerken is een raamovereenkomst opgesteld om de uit de inspectie voortvloeiende planmatige onderhoudswerkzaamheden de komende jaren uit te kunnen voeren.

Duurzaam veilig

Binnen Duurzaam Veilig worden onze mensgerichte verkeersmaatregelen uitgevoerd. Hierbij gaat het voornamelijk over verkeerseducatie op scholen volgens het Brabants Veiligheids Label en de inzet van bijvoorbeeld Veilig Verkeer Nederland met diverse projecten die zij uitvoeren. Verkeerseducatie is naast een veilige infrastructuur en handhaving een basispijler voor een duurzaam veilige verkeerssituatie.

In 2023 zijn op het gebied van Duurzaam Veilig een aantal projecten uitgevoerd, al dan niet met medewerking van externe partijen. Een opsomming hiervan is:

- Verkeerseducatie in het basisonderwijs volgens het Brabants Veiligheidslabel (BVL)
- Verkeerseducatie in het voortgezet onderwijs volgens Totally Traffic
- Verkeerseducatie bij kinderopvanglocaties
- Praktijk fietsexamen voor het basisonderwijs
- Fietsverlichtingscampagne
- Scootmobieltraining
- BOB - campagne
- Aanschaf van digitale snelheidsdisplays die rouleren door de gemeente
- Monitoring van gereden snelheden

Gladheidsbestrijding

De gemeente Geertruidenberg heeft als wegbeheerder de zorg voor de kwaliteit van de wegen op het grondgebied binnen de gemeentelijke grenzen. In ons gladheidsbestrijdingsplan is aangegeven wat voor inspanningsverplichting wij verrichten in de winterperiode. Om deze inspanningsverplichting te leveren is het gebruik van inhuur, tractie en strooimiddelen noodzakelijk. In 2023 vervangen wij de strooier welke ingezet wordt voor fietspaden en bruggen, omdat de huidige al geruime tijd is afgeschreven. In het investeringsplan is een bedrag van € 43.000 opgenomen.

Gelden zijn ingezet voor de aanschaf van strooizout, het onderhoud van machines t.b.v. gladheidsbestrijding en het inhuren van de aannemer die meedraait tijdens onze strooiacties met 1 vrachtwagen.

In 2023 hebben wij de strooier vervangen welke ingezet wordt voor fietspaden en bruggen, omdat de huidige al geruime tijd was afgeschreven.

Maaien bermen

We werken in west Brabant samen met 13 gemeentes en het Waterschap en Staatsbosbeheer om de biodiversiteit te vergroten. Dit doen we door gezamenlijk ecologisch te maaien en het beheer en de monitoring op elkaar af te stemmen.

In 2023 hebben we met betrekking tot de bermen een verbeteringslag gemaakt in de uitvoering van de maaiwerkzaamheden. Wij hebben een beheeradvies laten opstellen voor bermen met grasvegetaties in beheer bij de gemeente Geertruidenberg. Daarmee hebben wij nu beter zicht op welke manier ecologisch maaibeheer (bloemrijk gras) het best tot het gewenste resultaat leidt. Daarnaast hebben we de verkeersveiligheid bij kruispunten en zichthoeken nu beter in beeld, waarbij we op deze locaties tijdig maaien.

Openbare verlichting

OV masten

In juni 2022 is uit OVL inspectie naar voren gekomen dat circa 1500 lichtmasten op korte termijn vervangen dienen te worden i.v.m. veiligheid. Dit houdt in dat voor de jaren 2023 t/m 2032 de totale kosten circa € 1.370.000 bedragen. In de aanvangsjaren 2023 t/m 2026 zal dit bedrag gemiddeld per jaar hoger zijn omdat de meeste masten ouder dan 50 jaar zijn. Voor de jaren 2023 t/m 2026 is jaarlijks € 200.000 opgenomen in het investeringsplan.

Armaturen

Alle "gewone" lampen worden uit gefaseerd omdat deze niet meer leverbaar zijn. Daarnaast zijn 1773 armaturen ouder dan 25 jaar en zijn aan het einde hun levensduur. Voor de komende jaren gaan we 500 armaturen per jaar vervangen. Voor de jaren 2023 t/m 2026 is jaarlijks € 250.000 opgenomen in het investeringsplan.

In 2023 zijn we gestart met de 1e vervangingsronde van masten en armaturen. Deze 1e ronde wordt Q1 2024 afgerond.

Straatreiniging

De afgelopen jaren hebben wij een subsidie ontvangen vanuit Nedvang voor het bestrijden van zwerfafval in de openbare ruimte. Hierdoor is er een netwerk met zappers ontstaan, hebben scholen les gehad over zwerfafval en zijn er mooie initiatieven tot stand gekomen. Deze subsidie wordt vanaf 2023 niet meer uitgegeven. Naar verwachting komt er een nieuwe regeling tot stand waarin rekening gehouden is met statiegeld op flesjes en blikjes.

Bedrijfsmiddelen Straatreiniging

De gemeente Geertruidenberg beschikt over bedrijfsmiddelen (voertuigen, werkmaterieel en gereedschappen) die ingezet worden bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de gebruiksduur van al deze middelen is het jaar van vervanging bepaald en aangegeven in het investeringsplan 2023-2026.

Voor straatreiniging zijn meerdere activiteiten uitgevoerd in 2023. Dit varieert van brandstof en onderhoud aan onze veeg- en borstelwagens, tot de afvoer van het veegvuil en aanschaf van borstels. Een ook de kosten voor de jaarlijks prikknick en het leegmaken van de vuilnisbakken.

Verkeerszaken

We zorgen binnen dit thema dat we randvoorwaarden voor een bereikbare, veilige en leefbare gemeente verbeteren. Dit doen we met het houden van verkeers- en parkeeronderzoeken en het actueel houden van ons beleid. Ook de samenwerking in de regio m.b.t. regionale mobiliteitsopgave en het behartigen van onze belangen daarbinnen hoort hierbij.

In 2023 zijn op het gebied van verkeer een aantal projecten uitgevoerd, al dan niet met medewerking van externe partijen. Het doel van deze maatregelen was het verbeteren van de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente. Een opsomming hiervan is:

- Het herzien van het Mobiliteitsplan middels een uitgebreid participatieproces waarmee sturing gegeven kan worden aan projecten in het DIOR
- Regionaal netwerk vastgesteld voor (Land)bouw verkeer
- Het uitvoeren van maatregelen om sluijverkeer in Raamsdonk te verminderen
- Het treffen van maatregelen om fietsen over het trottoir te ontmoedigen op de Markt in Geertruidenberg

Wegen, straten en pleinen

In 2021 is het wegenbeheerplan 2021-2025 met het meerjarenprogramma 2021-2022 Wegbeheer vastgesteld.

Met dit beheerplan zijn extra budgetten beschikbaar gesteld om de kapitaalgoederen op onderkant C niveau te onderhouden. Uit de recent uitgevoerde weginspecties blijkt dat de huidige budgetten toereikend zijn om het wegenareaal op onderkant C niveau te houden.

Dit beschikbare budget is bestemd voor diversen niet geprogrammeerd werk, zoals versleten wegmarkering herstellen en meldingen ten behoeven van herstel van straatwerk. Beide onderdelen zijn uitgevoerd. Ook is de aanbesteding voor het bestek voor groot onderhoud elementenverharding inmiddels uitgevoerd. Evenals het verhardingsonderzoek en voorbereiding op het raamcontract groot onderhoud asfalt. Tot slot is invulling gegeven aan de voorbereiding voor de reconstructie van de parkeervoorzieningen bij het zwembad "de Ganzenwiel".

Voor het jaar 2024 staan enkele groot onderhoud projecten op de planning. Plankosten zijn onderdeel van dit budget.

1.3 Parkeren

Wat willen we bereiken?

Parkeren

We hebben aandacht voor de parkeersituatie op plekken met hoge parkeerdruk. Daar waar nodig en mogelijk wordt de parkeerdruk in evenwicht gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Parkeerplaatsen en trottoirs

De gemeente voert in samenspraak met burgers aanpassingen door aan parkeerplaatsen en trottoirs. De kosten worden verrekend met de burgers.

In 2023 zijn geen verzoeken ingediend voor het aanpassen van trottoirs en parkeerplaatsen. Daarom is geen gebruikgemaakt van dit budget.

1.4 Economische havens en waterwegen

Wat willen we bereiken?

Economische havens en waterwegen

Binnen de gemeente worden watergangen (sloten, rivieren en kanalen) beheert door de gemeente, het waterschap en Rijkswaterstaat. Voor gemeentelijke watergangen zijn wij veelal wettelijk verplicht deze te beheren conform de waterwet en gemeentelijke zorgplichten. Onze havens willen wij bereik- en bruikbaar houden voor beroeps- en recreatievaarders.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Sloten/ waterlossingen

We maaien de gemeentelijke sloten conform de Keur van het waterschap de Brabantse Delta. De Keur is een wet die aansluit op regels uit de Waterwet.

Binnen de gemeente liggen een aantal watergangen waarvan de gemeente Geertruidenberg eigenaar is en deze in beheer heeft. Voor een deel van deze watergangen is door het Waterschap een onderhoudsverplichting opgelegd vanuit wetgeving | De Keur.

De watergangen waar een onderhoudsverplichting van toepassing is worden jaarlijks gemaaid.

Waternemal en fontein

Betreft het onderhouden van de fontein in de Veste en de brandweerpompen binnen de gemeente.

In 2023 is het regulier onderhoud aan fontein en brandweerpompen uitgevoerd, er zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Waterwegen/vaarwegen

Uit de laatste peilingen van de Dongen die in maart 2022 zijn uitgevoerd blijkt dat de aanwas van slib in de vaargeul zeer weinig is. Hierdoor is het de verwachting dat komende jaren geen baggerwerkzaamheden noodzakelijk zijn. Voor de B watergangen is het huidige beleid toereikend. Zorg is wel dat de prijsstijgingen die in 2022 hebben plaatsgevonden financiële druk zetten op het huidige budget.

In 2023 zijn er geen baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Wel zijn er een aantal aanpassingen aan oeverbeschermingen gedaan.

1.5 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat willen we bereiken?

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

We zetten ons in voor het behoud en de ontwikkeling van onze culturele infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Muziek en Zangverenigingen

Op grond van het subsidieprogramma behorend bij de Subsidieverordening Sociaal Domein zullen ook in 2023 diverse subsidies worden toegekend.

In 2023 zijn er volgens de subsidieverordening en het subsidieprogramma Sociaal Domein 2018-2024 diverse subsidies toegekend aan inwoners en organisaties.

Openluchtpodia

Vanwege het tot voor kort niet op een adequate wijze kunnen invullen van de vacature gebouwenbeheer zijn er binnen het onderhoudsprogramma achterstanden opgelopen. In de eerste helft van 2023 zullen de achterstanden zo veel als mogelijk worden opgepakt. Tevens zal beleid worden ontwikkeld hoe om te gaan met de gemeentelijke gebouwen en zal, mede op basis hiervan, worden gekomen tot een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan. Dit zal ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

Van achterstand in onderhoud is geen sprake meer. In 2023 is het nodige onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed uitgevoerd, waardoor de panden verkeren in minimaal conditieniveau 3. Tevens is er begin 2023 gewerkt aan een geheel nieuw MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) voor de jaren 2024-2033. Het nieuwe MJOP is medio juni vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe MJOP is leidend als het gaat om het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.

1.6 Cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?

Cultureel erfgoed

We willen het lokale erfgoed verder inventariseren, waarderen, beschermen en benutten.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Torenklokken, uurwerken en speelwerken

Vanwege het tot voor kort niet op een adequate wijze kunnen invullen van de vacature gebouwenbeheer zijn er binnen het onderhoudsprogramma achterstanden opgelopen. In de eerste helft van 2023 zullen de achterstanden zo veel als mogelijk worden opgepakt. Tevens zal beleid worden ontwikkeld hoe om te gaan met de gemeentelijke gebouwen en zal, mede op basis hiervan, worden gekomen tot een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan. Dit zal ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

Van achterstand in onderhoud is geen sprake meer. In 2023 is het nodige onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed uitgevoerd, waardoor de panden verkeren in minimaal conditieniveau 3. Tevens is er begin 2023 gewerkt aan een geheel nieuw MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) voor de jaren 2024-2033. Het nieuwe MJOP is medio juni vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe MJOP is leidend als het gaat om het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.

Vestinggrachten

We onderhouden de vestingwerken door natuurlijke begrazing.

De vestingwerken worden deels onderhouden door natuurlijke begrazing. Door de taluds welke te steil of te smal zijn voor de dieren wordt het maaien machinaal uitgevoerd.

1.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken?

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Een adequate onderhoudsniveau voor onze plantsoenen en parken. Dit gaan we vormgeven in het programma openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bedrijfsmiddelen Plantsoenen en Parken

De gemeente Geertruidenberg beschikt over bedrijfsmiddelen (voertuigen, werkmaterieel en gereedschappen) die ingezet worden bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de gebruiksduur van al deze middelen is het jaar van vervanging bepaald en aangegeven in het investeringsplan 2023-2026.

De gelden zijn ingezet voor het beheren en onderhouden van het wagenpark. Denk hierbij aan onderhoud, APK en brandstoffen.

Dierenparken

Voortzetten van het dagelijks beheer van het hertenparkje.

De gelden zijn ingezet voor het voeren van de dieren, verzorgkosten van de dierenarts, schoonhouden van het nachtverblijf en de weide.

Het beheer en onderhoud van het dierenparkje is voortgezet zoals het voorgaande jaren ook is uitgevoerd.

Plantsoenen en parken

In 2021 en 2022 hebben we een pilot uitgevoerd met lang gras in de kernen. We hebben een aantal gazons omgevormd naar lang gras. Aan de hand van de reacties van bewoners en een opgestelde evaluatie hebben we een nieuwe gazonkaart ontwikkeld waarbij duidelijk is welke stukken we lang kunnen laten en welke gazons kort beheert blijven. Uit de evaluatie blijkt dat het noodzakelijk is om (natuur)doelen in de gazons te behalen we de komende jaren het lange gras twee keer dienen te maaien, op te ruimen en af te voeren. De gazons bestaan momenteel voornamelijk uit lang gras met weinig tot geen kruiden en bloemen. Om het lange gras af te maaien, op te ruimen en af te voeren is een extra budget benodigd van € 25.000.

Het beheer en onderhoud van lang gras hebben we uitgevoerd zoals is afgesproken, twee keer per jaar maaien inclusief maaisel opruimen en afvoeren. Dit betekent dat we de bodem aan het verschromen zijn. Tijdens veldbezoek met de ecooloog is geconstateerd dat er een diversiteit aan insecten zijn waargenomen. Voor het bevorderen van de biodiversiteit en verhogen natuurwaarde zijn we op de goede weg.

Speelreinen en voorzieningen

Voor de inrichting van de speelreinen wordt nauw samen gewerkt met de inwoners, hun kinderen en speelleveranciers. Er wordt actief contact gezocht en in overleg met inwoners en de kinderen, geadviseerd door de speelleverancier een keus gemaakt voor een speeltoestel dat van meerwaarde is in dat speelrein.

Het uitgangspunt is dat alle kinderen in de gemeente Geertruidenberg leuk en veilig kunnen spelen. Elk speelterrein voorziet in alle speelwaarden en zijn geschikt voor elke leeftijd. Het aanbod van speeltoestellen is zeer divers wat kinderen en ouders uitnodigt om een wandeling langs diverse speelterreinen te maken.

De speelterreinen zijn veilig en uitnodigend om te spelen. Enkele verouderde speelterreinen en trapveldjes zijn opgeknapt en heringericht met nieuwe speeltoestellen. Deze herinrichtingen zijn in overleg met omwonenden kinderen en volwassenen uitgevoerd. Elk jaar worden alle speeltoestellen gecontroleerd of geïnspecteerd op veiligheid.

1.20 Mutaties reserves

Wat willen we bereiken?

Mutaties reserves programma 1

De reserves hebben verschillende functies. Waaronder een bufferfunctie voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en risico's (weerstandscapaciteit). Een bestedingsfunctie voor het reserveren van middelen voor specifiek doel of activiteit. Een egalisatiefunctie voor het egaliseren van tarieven over meerdere jaren. Ook kunnen jaarlijks terugkerende en (sterk) fluctuerende lasten met een reserve daarbij worden verrekend. Daarnaast kennen de reserves een financierings- en dekkingsfunctie zoals o.a. dekking van kapitaallasten van investeringen.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Reserve bomenfonds

Met raadsbesluit is het "Bomenbeleidsplan Niet kappen maar koesteren" vastgesteld en een bomenvoorziening ingesteld. De besteding van de middelen uit de bomenvoorziening komen ten goede aan de kwaliteit en de verduurzaming van zowel het gemeentelijke als particuliere bomenbestand van de gemeente. De voeding geschiedt structureel met € 5.000 ten laste van de exploitatie.

In 2023 is de gebruikelijke storting in de reserve doorgevoerd. We willen dit budget gaan benutten zodra we een beter beeld hebben bij de uitvoeringsagenda groen, zodat we goed kunnen onderbouwen waar deze bomen optimaal kunnen worden ingezet.

Vrije Algemene Reserve Opgave 1

In de begroting wordt de inzet van de Vrij Algemene Reserve veelal gekoppeld aan incidentele uitgaven waarvan de gemeenteraad instemt om deze incidentele uitgave te dekken door een onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve. Deze onttrekkingen worden gekoppeld aan de programma's. Voor programma 1 is een onttrekking voorzien ter dekking van de kosten van de projectleider A27 (€ 103.000) en een subsidie voor de Kromme Akker (€ 9.100).

1.30 Wat heeft het gekost?

P1 Wat heeft het gekost?

Overzicht Leefbaarheid (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	6.277	5.631	6.778	6.395	383
Baten	-1.401	-323	-954	-1.026	72
Saldo	4.876	5.308	5.824	5.369	455

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	1.027	5	5	5	0
Baten	-1.010	-105	-114	-113	2
Saldo	17	-100	-109	-108	2

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	7.304	5.636	6.783	6.400	383
Baten	-2.411	-428	-1.068	-1.138	70
Saldo	4.893	5.208	5.715	5.262	453

1.40 Voortgang investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2023 of in het boekjaar 2023 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Krediet omschrijving	Toelichting
21-23 Fietspad Groenendijk.	Project zit in de aanbesteding fase. Na gunning van het werk volgt de uitvoering. De uitvoering start in maart 2024. Planning is om de werkzaamheden af te ronden in Q-2 2024.
23 Strooier.	Aanbesteding, gunning en levering in 2023 afgerond. Overig budget kan vervallen.
23 Vrachtwagen vh 67-bdj-3.	Aanbesteding gestart in 2023 waarbij de gunning heeft plaats gevonden. Door lange levertijden zal hij pas afgeleverd worden in Q2 van 2024.
23 Oplaadpaal Vrachtauto.	Aanbesteding gestart in 2023 waarbij de gunning heeft plaats gevonden. Levering zal gelijktijdig met de vrachtwagen in Q2 plaats vinden.
23 OV: armaturen 2023.	In 2023 is er gestart met vervanging armaturen (LED), afronding en oplevering Q1 2024.
23 OV: lichtmasten 2023.	Eindoplevering is geweest, geen meerwerk. In 2023 is er gestart met vervanging lichtmasten, afronding en oplevering Q1 2024.
23 Skatebaan.	Project heeft vertraging opgelopen i.v.m. benodigde capaciteit van een projectleider. Nu is een projectopdracht geformuleerd en toegekend, waardoor dit bedrag in 2024 wel besteed gaat worden.

1.50 Risico's

Achterstallig onderhoud wegen, infrastructurele kunstwerken, vaarwegen, havens, riolering en openbare verlichting

Achterstallig onderhoud wegen, infrastructurele kunstwerken, vaarwegen, havens, riolering en openbare verlichting

Deze (kapitaal) goederen bevinden zich in de openbare ruimte en worden dagelijks gebruikt. De goederen zijn door het dagelijks gebruik en weersinvloeden onderhevig aan slijtage. De mate waarin dit plaatsvindt is locatie afhankelijk. Het risico op achterstallig onderhoud is daarom altijd aanwezig. Om het risico van achterstallig onderhoud te beperken voeren wij op regelmatige basis inspecties uit. Op basis van deze inspecties worden onderhoudsplannen gemaakt voor het planmatig onderhoud van de verschillende objecten. In deze onderhoudsplannen worden steeds de kosten voor een periode van jaar inzichtelijk gemaakt, met een doorblik van de kosten voor de periode van tien jaar. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen en geborgd dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor het benodigde onderhoud. Als een object het einde van de technische levensduur bereikt heeft gaan wij over tot vervanging/rehabilitatie.

Aandachtspunten;

Met het vaststellen van het beheerplan is besloten om het wegenonderhoud conform het minimale kwaliteitsniveau Provincie Noord Brabant op onderkant C-niveau te handhaven. Een zorgpunt is dat veel wegen in de jaren 50, 60 en 70 zijn aangelegd en dus aan het einde van hun levenscyclus zijn. Ook door het intensiever gebruik van ons areaal verouderen de wegen in een hoger tempo waardoor achterstallig onderhoud constant aanwezig is.

De Bergse Brug is ruim 60 jaar oud en nadert het einde van de technische levensduur. Dit jaar vindt een zogenaamde instandhoudingsinspectie van deze brug plaats. Op basis van deze inspectie zal gekeken of het mogelijk is de levensduur van deze brug te verlengen, of dat vervanging noodzakelijk is.

Achterstallig onderhoud aan gemeentelijke gebouwen

Het afgelopen jaar heeft er veel onderhoud plaatsgevonden aan het gemeentelijk vastgoed. Hierdoor is er van achterstand in onderhoud geen sprake meer. Vrijwel al het gemeentelijke vastgoed verkeert minimaal in conditieniveau 3. Het nieuwe MJOP is leidend als het gaat om onderhoud aan het vastgoed en zal ervoor zorgen dat de kans op achterstallig onderhoud verkleind wordt.

Plagen in de openbare ruimte door invasieve exoten

Dierlijke plagen

In 2023 was het risico van de Eikenprocessierups sterk afgenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. In 2024 zullen de ontwikkelingen nauwlettend volgen en willen we onderzoeken om of het mogelijk is om het provinciaal beleid (van bestrijden naar beheersen) hierin te gaan volgen.

Invasieve exoten

Bij openbaar groen is de opkomst van invasieve exoten zoals de Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklauw en Waterpest.

De Japanse duizendknoop bestrijden we actief en we onderzoeken alternatieve methoden om het bestrijden chemievrij te kunnen uitvoeren. De Reuzenbereklauw en Waterpest zijn (nog) minder agressief aanwezig en hebben we onder controle.

1.60 Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Voor programma 1 zijn geen wettelijke beleidsindicatoren voorgeschreven .

Beleidsindicatoren beleidsrijke begroting 2023

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Aantal
1. Verbeteren van de sociale cohesie	- % tevredenheid over thuis voelen in de gemeente	79.8% (2023)
	- % tevredenheid in klaar staan voor elkaar	58,9% (2023)
	- Aantal wijkbudgetten aangevraagd (t.b.v. buurtactiviteiten)	12
	- Aantal burgerinitiatieven	22
	- Aantal acties vanuit de wijktafels	20
	- Aantal bewonerscomités	28 (2023)
2. Verhogen inzet en eigenaarschap	- Cijfer betrekken en samenwerken	5.9 (2023)
	- Aantal onderhoudsovereenkomsten met inwoners	-
	- Aantal meldingen ideeën wijk & buurt	17 (2023)
3. Afstemmen fysieke aspecten	- Cijfer zorg voor woon- en leefomgeving	6.6 (2023)
	- % tevredenheid in schoon en netjes	54,8% (2023)
	- Aantal meldingen afval	1295 (2023)
	- % tevredenheid over geen dingen kapot in openbare ruimte	69,1% (2023)
	- Aantal meldingen civiel openbare ruimte (wegen, riolering, groen, verlichting, voorzieningen)	2745 (2023)
	- Aantal duurzame koppelkansen benut	3
4. Verhogen veiligheid	- % tevredenheid in veilig in de buurt	89% (2023)
	- % tevredenheid in van overlast buurtbewoners	67% (2023)
	- Aantal initiatieven voor veilige fysieke inrichting	-
	- Aantal meldingen handhaving en overlast (totaal)	1774 (2023)
5. Verbeteren bereikbaarheid	- % tevredenheid in verkeersveiligheid	72% (2023)
	- Aantal verkeersongevallen	123
	- Aantal meldingen verkeersveiligheid	122 (2023)
	- Aantal meldingen parkeer- en verkeersoverlast	731 (2023)
6. Stimulering vergroening	- % tevredenheid in genoeg groen	66,5% (2023)
	- % tevredenheid in onderhoud van groen	49.9% (2023)
	- Aantal meldingen groen	1092 (2023)
	- Aantal bomen (stuks)	13.321 (2023)
	- Groenonderhoud (hectare)	130 (2023)

